

concept of «glamorous image» is given, the reason for the domination of glamorous images in the contemporary socio-cultural space is explained.

Key words: visual, visual image, glamor, representation, presentation, art.

UDC 7.067:316.728

**VISUAL IMAGES IN THE MODERN SCIENTIFIC DISCUSSION.
GLAMOR AS AN VISUAL IMAGE REPRESENTATION**

Bezugla Ruslana – Ph.D in Arts, associate professor,
the Department of Graphic Design,
National Academy of Culture and Arts Leadership, Kyiv

The aim of this work is devoted to the current problem of the dominance of visual images in contemporary culture and art, in particular the glamorous image.

Research methodology is a combination of the principle of interdisciplinary, which allowed to consider the visual phenomenon as the main strategy of culture and art of the 21st century, as a factor in constructing social practices, lifestyle, habitus of modern man, his identity.

Results. It is proved that the glamorous image is not only a symbolic representation of social and political relations that require semiotic decoding. The glamor image is also semantically supersaturated with «material surfaces» that configure social connections. In modern society, the glamorous image has become the external manifestation of material, career, personal, social success and the like. Such an understanding of the glamor image requires, as an adequate means of access to it, not an analytical distance, but a perceptual immersion, which is carried out with analytical intentions.

Novelty. The definition of the concept of «glamorous image» is given; explains the reason for the dominance of glamorous images in the modern socio-cultural space.

The practical significance. The results of the study can be the basis for a deeper study of the problem of the influence of visual and visual images on the formation of the value foundations of modern culture and art. They can be used in such areas of scientific knowledge as art history, cultural studies, theory and history of culture, sociology, history.

Key words: visual, visual image, glamor, representation, presentation, art.

Надійшла до редакції 6.11.2018 р.

УДК 391:7.012

**ОБ'ЄКТИВАЦІЯ ЦИКЛІЧНОЇ ДИНАМІКИ МОДИ
В ДИЗАЙНІ ОДЯГУ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТ.**

Білякович Ліана Миколаївна – кандидат технічних наук,
професор кафедри дизайну одягу, Київський національний
університет культури і мистецтв, м. Київ
doi.org/10.35619/ucpm.vi26.9
podium-lex@ukr.net

Охарактеризовано особливості об'єктивації циклічної динаміки в моді і дизайні одягу другої пол. ХХ – поч. ХХІ ст. Встановлено, що в досліджуваній період наскрізна в історії моди закономірність циклічної динаміки набула характерних ознак, визначених плюралізацією, динамізацією сучасної культури та естетикою постмодернізму. Доведено, що основними з-поміж них стали полістилізм, нашарування стильових ремінісценцій, охоплення модою усіх стилів і субстилів, сформованих у 1940–1980-х рр., одночасний розвиток кількох модних циклів та їх скорочення. Продемонстровано, що одним із найбільш характерних виявів інспірацій естетики постмодернізму в моді і дизайні одягу зламу ХХ–ХХІ ст. стало набуття циклічним поверненням до стилів минулих десятиліть ігрового, характеру, заснованого на іронії, пародії, цитуванні, вільній грі художніми кодами.

Ключові слова: мода, дизайн одягу, циклічна динаміка, модний цикл, стильові параметри, полістилізм, естетика постмодернізму.

Постановка проблеми. Теорія циклічних змін є однією з найавторитетніших і найбільш поширених у концептуалізації моди і дизайну одягу як складноорганізованих, відкритих систем, розвиток яких визначається як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками. Її основи утворила концепція соціокультурних циклів, обґрунтована у працях М. Данилевського, М. Кондратьєва, С. Маслова, А. Парето, П. Сорокіна, А. Тойнбі, О. Шпенглера та ін. Засадничими в осмисленні динаміки моди і дизайну одягу стали сформульовані у роботах П. Ністрому (P. Nystrom), А. Кребера (A. Kroeber), Д. Робінсона (D. Robinson), Н. Барбера (N. Barber), Джона та Елізабет Лове (J. Lowe, E. Lowe), А. Янг (A. Young) положення про: детермінанти, механізми, закономірність, хроноструктуру та стильові параметри «довготривалих модних

циклів»; закономірність, безперервність, повторюваність, а відтак передбачуваність модних змін; чергування в еволюції моди станів рівноваги і дестабілізації з наступним досягненням нового рівноважного стану системи; визнання співіснування трансформацій, зумовлених еволюцією моди, та випадкових відхилень [15; 225, 22; 460, 23; 211, 24; 540, 25; 196, 26; 382].

Водночас, у другій пол. XX – поч. XXI ст. окреслились нові тенденції, пов'язані з впливом на моду і дизайн одягу плюралізації, динамізації культури та естетики постмодернізму, що визначає актуальність подальшого наукового вивчення особливостей об'єктивації в межах досліджуваного періоду циклічної динаміки модних змін.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В останні десятиліття з'явилась низка публікацій, монографій і дисертацій, присвячених циклічності модних тенденцій та їх екстраполяції в дизайн одягу. Як на найбільш ґрунтовні щодо висвітлення теоретичних аспектів проблеми вкажемо на праці Т. Белько [1], Л. Білякович [6], С. Бушуєвої [6], О. Гофмана [7], Р. Гузавічуте [8], Т. Козлової [12], А. Лебсак-Клейманс [14], Г. Петушкової [17], Н. Філатової [19]. У зв'язку з фешн-прогнозуванням циклічність моди розглянуто Н. Білей-Рубан, Є. Седоуховою, Е. Галушак [2], Л. Білякович [3–5], М. Кілошенко [10, 11]. Циклічність етномистецьких ренесансів XX ст. проаналізовано О. Шандренко [20]. В той же час, подальшого дослідження потребує об'єктивація циклічної динаміки моди під впливом культурних процесів другої пол. XX – поч. XXI ст. та естетики постмодернізму.

Мета статті – охарактеризувати вплив на об'єктивацію циклічної динаміки моди і дизайну одягу типологічних особливостей культури другої пол. XX – поч. XXI ст. та естетики постмодернізму.

Виклад основного матеріалу. Як неодноразово зазначалось у наукових дослідженнях [2; 27, 3; 5, 6; 63, 14; 63, 85; 126, 154], циклічність, заснована на повторенні, колообігу модних тенденцій, стандартів і об'єктів упродовж певного часу, є наскрізною, генеральною закономірністю динаміки моди.

Цільне місце у циклічній моделі посідає поняття *модного циклу*, виділеного в тих чи інших часових межах й за тими чи іншими критеріями змін. Так, найбільш загальною підставою класифікації модних циклів слугують:

1) еволюція об'єктів моди, модних стилів, модних стандартів, їх зародження, розвиток, найбільш повний вираз, редукція та заміна на нові, поза залежністю від поширення кожного з них (до прикладу, коливання стильових параметрів, зміна геометризованого силуету пластичним, перехід від вузького до широкого, від короткого до довгого, від відкритого до закритого; мода на той чи інший колір або колірну гаму; зміна матеріалів чи параметрів одягу тощо);

2) поширення тих чи інших модних стандартів та їх прийняття учасниками моди.

Переважна увага дослідників зосереджена на циклах першого типу [7; 56, 14; 73], а основним питанням наукових дискусій є визначення їх тривалості і критеріїв модних змін.

Так, на думку А. Кребера, параметрами циклічної динаміки моди слугують поступально-зворотні трансформації довжини і ширини спідниці, ширини талії, ширини і глибини декольте [23; 242]. Р. Гузавічуте пов'язує циклічність зі зміною пластичної і геометричної концепцій людської фігури [8; 75–79]. За переконанням дослідниці, на початку «геометричного періоду» у моді та дизайні одягу утверджується форма широкого і довгого прямокутника, яка з наближенням до завершення циклу поступово вкорочується, звужується й трансформується у форми нового стилю. У межах «пластичного періоду» простежується зворотна закономірність, пов'язана з розширенням і набуттям пластичних абрисів звуженими геометричними формами. Зміни форми супроводжуються змінами тканин: крупнофактурних, жорстких і щільних, колірно контрастних – у геометричному періоді, м'яких, піддатливих драпіруванню, дрібнофактурних, із гамою тонко нюансованих кольорів – у пластичному [8; 81–82]. При цьому зміна напрямів відбувається тоді, коли один із них вичерпує усі можливі засоби виразності.

На думку Т. Козлової, критерієм виокремлення циклів слугує зміна силуетів жіночого одягу від овалу до трапеції і прямокутника [12; 87]. Г. Петушкова обґрунтовує залежність циклічної динаміки від наближення форм костюма до нормальної структури людської фігури та зростання об'ємів [17; 325]. У дисертації Т. Белько аргументовано думку про доцільність виокремлення модних циклів за критерієм зумовленого циклами сонячної активності використання формотворчих принципів природних структур [1; 13–14]. Не однастайною думка науковців лишається щодо тривалості циклів, узалеженої тими чи іншими параметрами змін.

Так, за твердженням А. Кребера та Д. Робінсона, довготривалий модний цикл складає 100 років [23; 252, 26; 382]. У роботах американської дослідниці А. Янг простежено цикли змін форм жіночої спідниці в 1932–1938 рр. й повний сторічний цикл змін форми костюма [6; 65].

У дисертації Р. Гузавічуте обґрунтовано тривалість модного циклу в 16 років [8; 94–96]. За переконання Т. Козлової, цикл докорінного оновлення структури костюма охоплює 21–22 роки, а

напівцикл – 10,5–11 років. Дослідницею виокремлено також цикли трансформації окремих аспектів форми, деталей, тканин та орнаментики костюма тривалістю в 3, 8, 13, 33–34, 50–55 років та «історичні» цикли – 89, 144–150 років [12; 123–125].

Показовою є не водночас відзначена дослідниками спіралеподібність розвитку моди, нетотожність початкової і кінцевої фаз циклів та адаптивна, узгоджена з естетичними запитами сьогодення, збагачена новим художнім оформленням, оригінальними колористичними рішеннями текстильних матеріалів і технічними текстильними інноваціями (принтерним друком, нанометодиками зміни структури волокна, їх кольору та ступеню блиску, мікрокапсуляцією, лазерною та ензимною обробкою тканин, кристалічним напиленням, ламінуванням, генною модифікацією текстильної сировини з наданням покращених властивостей, використанням біластичних, світлопровідникових, «скульптурних» тканин тощо) актуалізація стильових форм [14; 62].

У подальшій науковій концептуалізації циклічної динаміки моди та fashion-прогнозуванні важливо враховувати також те, що істотними прогалинами концепції «стильових циклів» є: обмеженість і недостатня репрезентативність емпіричної бази, зосередженість дослідників переважно на аналізі модних журналів, які не вповні відображають зміни моди; певний «фаталізм» і формальність, ігнорування таких варіативних, непередбачуваних чинників модної динаміки як «індивідуальні інновації та ініціатива» [24; 540], можливості створення нових технологій і тканин; нівелювання ролі дизайнера, який постає пасивним реципієнтом коливань моди. Викликають насторогу розбіжності у виокремлених стильових параметрах циклів та оцінках їх тривалості.

Не випадково, у зарубіжній і вітчизняній науковій традиції дослідження циклічних змін модних стандартів і об'єктів все частіше доповнюється вивченням їх поширення і сприйняття учасниками моди.

Одним із перших модні цикли другого типу описав Р. Nystrom, на думку якого «модним той чи інший стиль стає у випадку, коли його обирає значна кількість людей» [25; 354]. Графічним виразом циклу дослідник вважав синусоїду, що відображає зародження, розквіт і згасання інтересу споживачів.

На сьогодні модний цикл другого типу розглядається як різновид життєвого циклу продукту, який наділяється модними значеннями, опиняється «в моді», а його вивчення спрямовується на забезпечення прийняття оптимальних рішень у плануванні асортименту та формотворенні костюма.

За переконанням О. Гофмана, циклічність в аналізованому випадку виявляється у тому, що за прийняттям тих чи інших модних стандартів та об'єктів меншістю споживчої аудиторії приходить їх визнання більшістю з наступним згасанням інтересу і заміною новими пріоритетами моди. Таким чином, константною величиною у дослідженні циклічності постає сам модний стандарт, а перемінною – його сприйняття споживачами, поширення моди [7; 57].

У дослідженнях з маркетингу модний цикл другого типу поділяють на стадії: відкриття потенційної моди; її просування винахідниками та початковими споживачами; присвоєння назви («labelling»); поширення; втрати виключності; зникнення унаслідок заміни. Низка науковців розрізняють стадії диференціації, наслідування, економічного наслідування, пов'язаного з налагодженням масового виробництва одягу, занепаду. На думку Л. Архипової, цикл утворюють стадії виникнення, поширення, апогею, стабілізації і занепаду інтересу до тих чи інших модних стандартів і об'єктів з боку споживчої аудиторії [7; 64].

У розвідках І. Савельєвої та Л. Серої циклічність змін у жіночому одязі досліджено за посередництвом вивчення соціопсихологічних особливостей споживачів. Зокрема дослідницями виокремлено чотири групи споживацьких сегментів, однорідних за динамікою композиційно-конструктивних уподобань. До I увійшли споживачі зі сформованим попитом щодо модних речей. До II – споживачі, що практично не зважають на коливання моди й дотримуються власного стилю, певних силуетів і колірних рішень костюма. До III – люди з несформованими уподобаннями, які обирають те, що «носить більшість». До IV – споживачі, модні зацікавлення яких демонструють лабільність й згасають із віком. Важливим соціопсихологічним висновком дослідження стало встановлення залежності наведеного поділу від генераційної приналежності респондентів [18; 13–15].

На думку фахівців, в останні десятиліття тривалість циклів II типу невпинно скорочується, що пояснюється зростанням темпів соціального розвитку, інноваційного потенціалу суспільства, гнучкості і динамізму соціально-економічних структур та скороченням життєвого циклу товарів.

Варто зауважити, що у сфері fashion-прогнозування дослідження другого типу циклів сприяє поширенню прогностичного підходу, заснованого на передбаченні не власне модних стандартів, а тих соціокультурних і соціопсихологічних чинників, що призводять до їх зміни; звичок, способу життя, ціннісно-світоглядних установок людей.

Важливим щодо дослідження і прогнозування модних циклів є присутність у кожному з циклів хвилеподібних коливань і трендів [14; 74] – загальних напрямів, основних тенденцій розвитку у дизайні одягу, взуття, аксесуарів, зачісок, інтер'єру – більшої чи меншої інтенсивності, тривалості, проникнення (довготривалих і короткотривалих, мегатрендів і мікротрендів).

Таким чином, маємо підстави стверджувати, що поняття «модного циклу», попри поширеність у дослідженнях дизайну одягу і моди, позбавлене вичерпної дефініції. Ще більшої дискусійності питання набуває щодо другої пол. XX – поч. XXI ст., коли зміна структурно-функціональних, інституційних, морфологічних і змістових параметрів сучасної культури; динамізація розвитку культурних форм, інтенсифікація інновацій і руйнуванням традицій, мультикультуралізм і глобалізація, урухомлення соціальної структури та урізноманітнення індивідуальних стилів, розвиток масового виробництва і масового споживання та упровадження у художньо-проектну творчість принципів постмодернізму детермінують істотні зміни в динаміці моди.

Зокрема властива культурі другої пол. XX – поч. XXI ст. загалом і постмодерністській естетично-художній парадигмі зокрема мозаїчність та багатоманітність зумовила полістилізм, нашарування стильових ремінісценцій [12; 82, 93], охоплення модою усіх стилів і субстилів, сформованих у 1940–1980-х рр. [21; 16], одночасний розвиток кількох модних циклів та їх скорочення.

Каталізатором циклічної динаміки моди другої пол. XX – поч. XXI ст. став властивий постмодернізму *ретроспективізм* [16; 11, 19, 34; 146–147], який у поєднанні з культурним плюралізмом спонукав множинне повернення до стилів попередніх періодів. Безсумнівними підтвердженнями тенденції слугують повернення корсета в стилі «New Look», відродження витонченості 1910-х у моді 1950-х рр., актуалізація стилів 1920-1940-х у 1960-х, 1970-х, 1980-х рр. Назагал, на думку дослідників, цикл повернення до стилів минулих десятиліть у дизайні і моді 1960–1980-х рр. склав майже 40 років, а розвиток модних тенденцій в межах циклу від зародження до згасання – майже 10 років [16; 186]. Окрім актуалізації силуету, елементів крою, декору тощо, важливим показником циклічності моди стало чергування геометризуючого і пластичного спрямувань, перше з яких домінувало у 1960-х та 1980-х, друге – у 1950–1970-х рр.

Відзнаками зламу XX–XXI ст. є інспірована естетикою постмодернізму поява колекцій, заснованих на симультанній «інтегральній» актуалізації стилів 1950-х, 1960-х, 1970-х і 1980-х рр., істотно відмінній від відтворення окремих ретроелементів у дизайні 1970-х рр. [21; 17] й поновлення у 2010-х рр. сорокарічного циклу моди [16; 186].

При цьому характерною рисою усіх десятиліть другої пол. XX – поч. XXI ст. є адаптивне, узгоджене з сучасними естетичними пріоритетами повернення до минулих стильових форм. До прикладу, актуалізація у моді 1960-х рр. геометричного силуету 1920-х позначена впливом футуристичних дизайн-спрямувань, космічної тематики та впровадження нових сучасних матеріалів і технологій, а повернені у моду 1980-х рр. геометризовані трапецієподібні силуети і форми 1940-х рр. втратили мілітаристські конотації й поєдналися зі знаками соціального статусу (виразними принтами, гудзиками з логотипами відомих брендів тощо) [16; 186].

Одним із найістотніших виявів впливу естетики постмодернізму на моду і дизайн одягу зламу XX–XXI ст. стало набуття циклічним поверненням до стилів минулих десятиліть ігрового, іронічного, пародійного характеру, заснованого на цитуванні й вільній грі художніми кодами. Чи не найяскравішим виявом тенденції стали колекції Karl Lagerfeld, в яких класичні костюми в стилі Chanel відшивались із джинсових тканин (1987 р.), жакети поєднувались із міні-спідницями, брюками для велосипедного спорту (1991 р.), чоловічою білизною (1993 р.), бюстье, шортами (1994 р.), джинсами (1995 р.), а упізнаванні елементи стилю (твідовий костюм із кантами, золоті гудзики, квітка камелії, масивна біжутерія, вистібані сумочки, логотип) поставали у незвичних комбінаціях, зазнавали трансформації пропорцій і розмірів [9; 194, 197–198]. Іронічну гру зі стилем Chanel продовжили Franco Moschino, який інтегрував елементи класичного шанелівського костюма у чоловічий, рожевого кольору (1996 р.) та Patrick Kelly, який в реінтерпретації жакету Chanel використав пластмасові гудзики зі смішними гримасами.

Висновки. Таким чином, можемо зробити висновок, що наскрізна в історії моди закономірність циклічної динаміки у другій пол. XX – поч. XXI ст. набула характерних ознак, визначених плюралізацією, динамізацією сучасної культури та естетикою постмодернізму. З-поміж основних із них вкажемо на полістилізм, нашарування стильових ремінісценцій, охоплення модою усіх стилів і субстилів, сформованих у 1940–1980-х рр., одночасний розвиток кількох модних циклів та їх скорочення. Одним із найбільш характерних виявів інспірацій естетики постмодернізму в моді і дизайні одягу зламу XX–XXI ст. стало набуття циклічним поверненням до стилів минулих десятиліть ігрового характеру, заснованого на іронії, пародії, цитуванні, вільній грі художніми кодами.

Список використаної літератури

1. Белько Т. В. Бионические принципы формирования костюма : автореф. дисс. д-ра техн. наук : спец. 17.00.06 «Техническая эстетика и дизайн». М. : Моск. гос. текст. ун-т им. А. Н. Косыгина, 2006. 32 с.
2. Білей-Рубан Н. В., Седоухова Є. В., Галушчак Е. І. Прогнозування моди та особливості формування дизайн-прогнозу на основі циклічного підходу. *Легка промисловість*. 2016. № 4. С. 27–30.
3. Білякович Л. М. Концептуальні засади прогнозування модних тенденцій в дизайні : класичний і постмодерністський дискурси. *Вісник ХДАДМ*. Вип. 3. Харків, 2018. С. 5–12.
4. Білякович Л. М. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір № 37053. Навчальна дисципліна для ВНЗ «Методологія прогнозування моди» (зміст, концепція, структура, навчальна програма) (Україна ; дата подання 22.09.2010 ; дата реєстрації 22.02.2011 ; Мін-во освіти і науки України ; Держ. департамент інтелектуальної власності).
5. Білякович Л. М. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір № 37054. Навчальна дисципліна для ВНЗ «Прогнозування моди» (зміст, концепція, структура, навчальна програма) (Україна ; дата подання 22.09.2010 ; дата реєстрації 22.02.2011 ; Мін-во освіти і науки України / (Держ. департамент інтелектуальної власності).
6. Бушуева С. С. Теории циклического развития моды. *Технико-технологические проблемы сервиса*. 2012. № 3 (21). С. 63–67.
7. Гофман А. Б. Мода и люди. *Новая теория моды и модного поведения*. 4-е изд., испр. и доп. М. : КДУ, 2010. 228 с.
8. Гузьявичуте Р. А. Исследование стабильных признаков в проектировании одежды XX века : автореф. дисс... канд техн. наук: 07.00.06 «Техническая эстетика и дизайн». М. : Моск. гос. текст. ин-т, 1977. 28 с.
9. Ермилова Д. Ю. История домов моды. М. : Академия, 2004. 288 с.
10. Килошенко М. М. Прогноз моды : поиск основной переменной продолжается. *Директор*. 2007. № 5 (95). С. 66–67.
11. Килошенко М. И. Прогнозирование моды. *Психология моды* : учеб. пос. для вузов. М. : Изд-во Оникс, 2006.
12. Козлова Т. Стил в костюме XX века. М. : МГТУ им. А.И. Косыгина, 2003. 160 с.
13. Косарева Е. А. Мода. XX век. Развитие модных форм костюма. С.-Пб. : Петербург. ин-т печати, 2006. 468 с.
14. Лебсак-Клейманс А. В. Долгосрочные тенденции моды в контексте социокультурных изменений : автореф. дисс... канд. соц. наук. : спец. 22.00.06 «Социология культуры, духовной жизни». М. : Рос. гос. гуманитар. ун-т, 2013. 163 с.
15. Линч А. Изменения в моде. Причины и следствия. Минск : Гревцов Паблицер, 2009. 280 с.
16. Мельник М. Т. Стилiстична еволюцiя фешн-образiв XX – поч. XXI ст. *Культура i мистецтво у сучасному свiтi*: наук. журн. Київ : Київ. нац. ун-т культури i мистецтв, 2013. Вип. 14. С. 183–188.
17. Петушкова Г. И. Проектирование костюма. М. : Изд. центр «Академия», 2004. 416 с.
18. Савельева И. Н., Серая Л. Н. К вопросу прогнозирования свойств одежды на основе изучения динамики спроса. *Мода и дизайн* : тезисы Межд. науч. конф. Санкт-Петербург : СПГУТ, 2002. С. 12–16.
19. Филатова Н. А. Построение гармонической матрицы моды : дисс. ...канд. техн. наук. 17.00.06. М. : Моск. гос. текст. ун-т им. А.Н. Косыгина, 2003. 302 с.
20. Шандренко О. М. Етномистецькі ренесанси моди XX ст. *Культура i сучасність*. 2009. № 1. С. 123–128.
21. Ятина Л. Полистилизм – новый этап в развитии моды. *Рубеж* : альм. социальных исследований. 2001. № 3. С. 16–17.
22. Barber N. Women's Dress Fashions as a Function of Reproductive Strategy. *Sex Roles*. 1999. № 40 (5/6). P. 459–471.
23. Kroeber A. On the Principle of Order in Civilization as Exemplified by Change in Fashion. *American Anthropologist, New Series*. 1919. 21/3. P. 235–263.
24. Lowe J. Cultural Pattern and Process : A Study of Stylistic Change in Women's Dress. *American Anthropologist, New Series*. 1982. № 84 (3). P. 536–538.
25. Nystrom P. Economics of Fashion. New York : Ronald Press Company, 1928. 521 p.
26. Robinson D. The Economics of Fashion Demand. *Quarterly Journal of Economics*. 1961. № 75 (3). P. 376–398.

References

1. Belko T.V. (2006). Bionicheskie printsypy formirovaniya kostiuma [Bionic principles of costume forming]. Moscow state textile university named after A. N. Kosygin. Moscow, 32.
2. Bilei-Ruban N. V., Siedoukhova Ye. V., Halushchak, E. I. (2016). Prohnozuvannia mody ta osoblyvosti formuvannia dyzain-prohnozu na osnovi tsyklichnoho pidkhodu [Fashion forecasting and peculiarities of design forecast formation on the basis of cyclic approach]. *Light industry*, 4, 27–30.
3. Biliakovych L. M. Conceptual basis of forecasting of fashion trends in design: classical and postmodern discourses. *Bulletin of KSADFA*, 3, 5–12.
4. Biliakovych L. M. (22.02.2011). Certificate of authorship № 37053. Navchalna dystsyplina dlia vyshchyykh navchalnykh zakladiv «Metodolohiia prohnozuvannia mody» (zmist, kontseptsiia, struktura, navchalna prohrama) (Ministry of Education and Science of Ukraine / State Intellectual Property Department).

5. Biliakovych L. M. (22.02.2011). Certificate of authorship № 37054. Navchalna dystsyplina dlia vyshchykh navchalnykh zakladiv «Prohnozuvannia mody» (zmist, kontseptsii, struktura, navchalna prohrama) (Ministry of Education and Science of Ukraine / State Intellectual Property Department).
6. Bushueva S. S. (2012). Teorii tsyklicheskoho razvitiya mody [Theories of cyclic development of fashion]. *The technical and technological service problems*, 3 (21). 63–67.
7. Hoffmann A. B. (2010). Moda i liudi. *Novaya teoriya mody i modnogo povedeniya* [Fashion and people. New theory of the fashion and fashion behavior]. KDY, 228.
8. Guziavichute R. A. (1977). Issledovanie stabilnykh priznakov v proektirovanii odezhdyy XX veka [The study of stable features in the clothes design of the XX century]. Moscow, 183.
9. Ermilova D. Yu. (2004). The history of fashion houses. Moscow : Akademiya.
10. Kiloshenko M. M. (2007). Prognoz mody : poisk osnovnoi peremennoi prodolzhaetsia [Fashion forecasting: the search for the main variable continues]. *Director*, 5 (95), 66–67.
11. Kiloshenko M. I. (2006) Fashion Forecasting. *Psychology of fashion*. Moscow : Izdatelstvo Oniks.
12. Kozlova T. (2003). Style of the costume of XX century. Moscow : MHTU im. A. Y. Kosygina.
13. Kosareva E. A. (2006). Fashion of XX century. Development on fashion forms of costume. Saint Petersburg: Peterburhskiy ynstitut pechaty.
14. Lebsak-Klejman A. V. (2013). Dolgosrochnye tendencii mody v kontekste sociokul'turnykh izmeneniy [Continuous fashion trends in the context of sociocultural changes]. Russian State Humanitarian University. Moscow, 163 s.
15. Lynch A., Strauss M. (2009). Izmeneniya v mode. Prichiny i sledstviya [Changing Fashion : A Critical Introduction to Trend Analysis and Meaning]. Minsk : Grevtsov Publisher, 280.
16. Melnyk M. T. (2013). Stylistic evolution of fashion-images of XX – the beginning of XXI century. *Kultura i mystetstvo u suchasnomu sviti : naukovyi zhurnal*, 14, 183–188.
17. Petushkova H. Y. (2004). Proektirovanie kostiuma [Costume design]. Izdatelskii tsentr «Akademia», 416.
18. Saveleva I. N., Seraya, L. N. (2002). On the problem of clothes characteristics forecasting on the basis of demand dynamics research. *Fashion and design : bulletin of international scientific conference*. Saint Petersburg (Russia), 12–16.
19. Filatova N. A. (2003). Postroenie harmonicheskoi matritsy mody [The construction of a harmonic fashion matrix]. Moscow, 302.
20. Shandrenko O. M. (2009). Etnomystetski renesansy mody XX st. [Ethno-art renaissances of the fashion of the XX century]. *Culture and the Present Time*, 1, 123–128.
21. Yatina L. (2001). Polystylizm as a new stage in fashion development. *Rubezh: almanakh sotsialnykh issledovaniy*, 3, 16–17.
22. Barber N. (1999). Women's Dress Fashions as a Function Reproductive Strategy. *Sex Roles*, 40 (5/6), 459–471.
23. Kroeber A. (1919). On the Principle of Order in Civilization as Exemplified by Change in Fashion. *American Antropologist, New Series*, 21/3, 235–263.
24. Love I. (1982). Cultural Pattern and Process : A Study of Stylistic Change in Women's Dress. *American Antropologist, New Series*, 84/3, 521–544.
25. Nystrom P. (1928). Economics of Fashion. Ronald Press Company, 521.
26. Robinson D. (1961) The Economics of Fashion Demand. *Quarterly Journal of Economics*, 75 (3), 376–398.

ОБЪЕКТИВАЦИЯ ЦИКЛИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ МОДЫ В ДИЗАЙНЕ ОДЕЖДЫ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XX – НАЧАЛА XXI ВВ.

Биликович Лиана Николаевна – кандидат технических наук,
профессор кафедры дизайна одежды,
Киевский национальный университет культуры и искусств, г. Киев

Охарактеризованы особенности объективации циклической динамики в моде и дизайне одежды второй половины XX – начала XXI вв. Выявлено, что в исследуемый период сквозная в истории моды закономерность циклической динамики приобрела характерные черты, детерминированные плюрализацией, динамизацией современной культуры и эстетикой постмодернизма. Доказано, что основными среди них являются полистилизм, наслоение стилистических реминисценций, охват модой всех стилей и субстилей, сформированных в 1940–1980-х гг., одновременное развитие нескольких модных циклов и сокращение их длительности. Продемонстрировано, что одной из наиболее характерных объективаций эстетики постмодернизма в моде и дизайне одежды рубежа XX–XXI вв. стало обретение циклическими возвращениями к стилям прошедших десятилетий игрового характера, основанного на иронии, пародии, цитировании, свободной игре художественными кодами.

Ключевые слова: мода, дизайн одежды, циклическая динамика, модный цикл, стилистические параметры, полистилизм, эстетика модернизма.

OBJECTIVATION OF CYCLIC DYNAMICS OF FASHION IN CLOTHES DESIGN OF THE SECOND HALF OF XX – BEGINNING OF XXI CENTURY

Biliakovych Liana – Candidate of Technical Science,
Professor of the Department of Clothes Design,
Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv

The article deals with the characteristic of the peculiarities of the objectivation of cyclic dynamics in the fashion and clothes design of the second half of XX – beginning of XXI century. It was established that during the researched period the through the history of fashion regularity of cyclic dynamics acquired the characteristic features determined by pluralization, dynamization of modern culture and the aesthetics of postmodernism. It was proved that the main ones are polystylism, layering of stylistic reminiscences, fashion coverage of all styles and subtitles formed in 1940–1980s, the simultaneous development of several fashion cycles and their reduction. It has been showed that one of the most characteristic manifestations of the inspiration of the aesthetics of postmodernism in fashion and clothes design of XX–XXI centuries became the returning to the styles of past decades of playing character based on irony, parody, quoting, and free game with artistic codes.

Key words: fashion, clotheth design, cyclic dynamics, fashion cycle, stylistic parameters, polystylism, aesthetics of postmodernism.

UDC 391:7.012

**OBJECTIVATION OF CYCLIC DYNAMICS OF FASHION IN CLOTHES DESIGN
OF THE SECOND HALF OF XX – BEGINNING OF XXI CENTURY**

Biliakovych Liana – Candidate of Technical Science,
Professor of the Department of Clothes Design,
Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv

The aim of the article is to characterize the influence of typological features of culture of the second half of XX – beginning of XXI century and the aesthetics of postmodernism on the objectivation of the cyclic dynamics of fashion and clothes design.

Research methodology. The methodological basis of the article is the principles of historical method and systemicity. In the theoretical grounds of the determinants and structure of fashion cycles and revealing their specificities in fashion and clothes design of the second half of XX – the beginning of XXI century the principles of the system approach and the comparative-historical method of analysis are used. In the disclosure of figurative and stylistic features of designers works and collections an art studying analysis is used.

Results. The peculiarities of the objectivation of cyclic dynamics in the fashion and clothes design of the second half of XX – beginning of XXI century is characterized. The scientific conceptualization of cyclic dynamics of fashion and the concept of fashion cycles are analyzed. It is noted that the most general reason of the classification of fashion cycles are the evolution of fashion objects, fashion styles, fashion standards, their nucleation, development, the most complete expression, reduction and replacement for new ones, regardless of the spreading of each of them; the spreading of these or other fashion standards and their acceptance by fashion members. It has been established that the prevailing attention of researchers is concentrated on the cycles of the first type, and the main issue of scientific discussions is the definition of their duration and criteria of fashion changes.

The stylistic parameters of the selection of fashion cycles and their duration determination are analyzed.

It was emphasized that important thing for the research and forecasting of fashion cycles is the presence in each of the cycles of wave-like fluctuations and trends (general trends, main trends in design of clothes, footwear, accessories, hairstyles, interior) of more or less intensity, duration, penetration (long-term and short-term, megatrends and micro trades).

It was established that in the second half of XX – beginning of XXI century the through the history of fashion regularity of cyclic dynamics acquired the characteristic features determined by pluralization, denomination of modern culture and the aesthetics of postmodernism. It was proved that the main ones are polystylism, layering of stylistic reminiscences, fashion coverage of all styles and subtitles formed in 1940–1980s, the simultaneous development of several fashion cycles and their reduction. It has been showed that one of the most characteristic manifestations of the inspiration of the aesthetics of postmodernism in fashion and clothes design of XX–XXI centuries became the returning to the styles of past decades of playing character based on irony, parody, quoting, and free game with artistic codes.

Novelty. The novelty of the article is the detailed analysis of the peculiarities of the fashion cyclic dynamics and the detection of its specificity in the second half of XX – the beginning of XXI century.

Key words: fashion, clothes design, cyclic dynamics, fashion cycle, stylistic parameters, polystylism, aesthetics of postmodernism.

Надійшла до редакції 26.09.2018 р.

УДК 687:681.01«1950/1970»

**СОЦІОКУЛЬТУРНІ, ЕСТЕТИЧНІ І ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНІ ПЕРЕДУМОВИ
ПОШИРЕННЯ ІСТОРИЗМУ В ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ПРАКТИКАХ 1950–1970-х рр.**

Галудзіна-Горобець Вікторія Ігорівна – асистент кафедри зв'язків із громадськістю та журналістики, Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ

orcid.org/0000-0002-7018-9449

doi.org/10.35619/ucpm.vi26.10

galudzinav@gmail.com